

V běloruské Chatyni upálili nacisté zaživa 149 obyvatel, včetně 75 dětí

ct24.ceskatelevize.cz/svet/1109957-v-beloruske-chatyni-upalili-naciste-zaziva-149-obyvatel-vcetne-75-deti

Záminkou pro masakr byl útok sovětských partyzánů na německý konvoj u vesničky Kozyri, která ležela asi šest kilometrů od Chatyně. Během přestřelky zahynuli čtyři příslušníci nechvalně známého 118. oddílu pomocné policie Schutzmannschaft, do kterého byli rekrutováni ukrajinští dezertéři, váleční zajatci a kolaboranti. Další obětí byl německý kapitán Hans Woellke, velký oblíbenec nacistického vůdce Adolfa Hitlera a olympijský vítěz ve vrhu koulí z roku 1936.

Ještě ve stejný den odpoledne vtrhli příslušníci Schutzmannschaft a 36. granátnické divize nacistických jednotek SS, jejímiž členy byli převážně vojenští delikventi, do Chatyně a všechny obyvatele nahnali do stodoly obložené slámou, kterou následně zapálili. Hořící lidé, jimž se s trochou štěstí podařilo dostat ze stodoly ven, byli okamžitě popraveni kulometnou palbou. Vesnici nacisté a jejich posluhovači poté vyrabovali a nakonec vypálili.

Strůjce masakru přednášel studentům a žádal o vlastenecký řád

Masakr přežily čtyři děti a tehdy šestapadesátiletý Josif Kaminski, kterému zemřel popálený syn v náručí. Tento tragický motiv později inspiroval tvůrce památníku v Chatyni, kterému dominuje právě socha muže nesoucího mrtvé dítě. Děti se ujali obyvatelé okolních vesnic, jedna z nich, do které se uchýlily dvě dívky, byla ale nakonec také vyhlazena. Na živu tak zůstali kromě Kaminského tehdy sedmiletý Viktor Želabkovič a dvanáctiletý Anton Baranovski. Několika dívkám se podařilo z vesnice uprchnout ještě před příchodem nacistů.

Velitel 118. oddílu Schutzmannschaft Vasyl Meleško byl za své činy odsouzen a popraven v roce 1975. Náčelník štábu Hrihorij Vasjura byl hned po válce odsouzen k 25 letům vězení, ale v roce 1955 byl propuštěn. Poté udělal kariéru v sovchozu (státní zemědělské družstvo) a dokonce přednášel školákům o hrůzách druhé světové války. Osudnou se mu stala žádost o Řád Vlastenecké války. Při pátrání v archivech Vasjuru opět dostihla jeho temná minulost a v 80. letech nakonec také skončil na popravišti.

Sověti využili Chatyň k zastírání masakru v polské Katyni

Postoj sovětského režimu k událostem v Chatyni byl váhavý. Do Chatyně sice jezdily zahraniční delegace, byli zde například americký prezident Richard Nixon, kubánský vůdce Fidel Castro, palestinský předák Jásir Arafat nebo čínský vůdce Ťiang Ce-min, nesmělo se ale hovořit o tom, že zločin spáchalo převážně ukrajinské komando. Podle známého britského historika Normana Daviese sovětské vedení využívalo památník obětem nacismu v Chatyni k matení zahraničních návštěv, které se zajímaly o Katyň, kde Sověti povraždili tisíce polských důstojníků, což Moskva dlouhá léta popírala.

Tragické události na území Běloruska během nacistické okupace popisuje slavný snímek ruského režiséra Elema Klimova Jdi a dívej se z roku 1985. Scénář k filmu napsal běloruský spisovatel Alěs Adamovič, autor románů Návrat do Chatyně nebo Moje ves lehla popelem, který se, stejně tak jako hlavní hrdina snímku Jdi a dívej se, dal jako mladík k partyzánům.